

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 58 0 Rs 218225 22 Rev
Sarajevo, 19.12.2023. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija: Gorana Nezirovića, kao predsjednika vijeća, dr. sc. Senada Mulabdića i Svjetlane Milišić-Veličkovski, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja Sindikat učitelja u Hercegovačko neretvanskom kantonu, Kralja Tomislava 1, Mostar, zastupan po predsjedniku Slavku Lauš, zastupniku po zakonu i punomoćnicima Darislavu Paponja i Davoru Bunoza, advokatima iz Zajedničke advokatske kancelarije Paponja-Bunoza iz Mostara, Kneza Višeslava 77D, protiv tuženog Hercegovačko neretvanski kanton – Vlada HNK, Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta, zastupano po Kantonalnom javnom pravobranilaštvu Mostar, radi utvrđenja diskriminacije iz radnog odnosa, vrijednost spora 6.000,00 KM, odlučujući o reviziji tužitelja protiv presude Kantonalnog suda u Mostaru, broj: 58 0 Rs 218225 21 Rsž od 15.12.2021. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 19.12.2023. godine, donio je slijedeću:

P R E S U D U

Revizija se odbija.

Odbijaju se zahtjevi stranaka za naknadu troškova revizijskog postupka.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Mostaru broj 58 0 P 218225 20 Rs od 11.06.2021. godine usvojen je tužbeni zahtjev tužitelja kojim traži da se utvrdi da je tuženi povrijedio pravo na jednako postupanje članova tužitelja po osnovu profesionalnog statusa na način da je osobe sa visokom stručnom spremom (dalje: VSS) zaposlene na radnom mjestu učitelja razredne nastave i učitelja predmetne nastave, pedagoge i psihologe koji imaju VSS, zaposlene u osnovnim školama na području Hercegovačko-neretvanskog kantona, Odlukom o koeficijentu za obračun osnovice plate, stavio u nepovoljniji položaj u odnosu na radnike u srednjim školama na području Hercegovačko-neretvanskog kantona koji obavljaju poslove profesora, pedagoga i psihologa, sa radom jednakih vrijednosti sa istim stepenom – VSS, sa istom radnom sposobnošću, odgovornošću, fizičkim i intelektualnim radom, vještinama kao i uslovima rada, te da se naloži tuženom da prestane sa diskriminacijom članova tužitelja koji imaju VSS i koji su zaposleni u osnovnim školama na području Hercegovačko-neretvanskog kantona, te da preduzmu radnje sa ciljem da se izjednače koeficijenti za obračun plate osoba sa VSS zaposlenim na radnom mjestu učitelja razredne nastave i učitelja predmetne nastave, pedagoga i psihologa u osnovnim školama na području Hercegovačko-neretvanskog kantona sa koeficijentom u odnosu na radnike u srednjim školama na području Hercegovačko-neretvanskog kantona koji imaju isti stepen stručne spreme, istu radnu sposobnost, odgovornost, fizički i intelektualni rad, kao i uslove rada. Odlukom o troškovima postupka

obavezan je tuženi naknaditi tužitelju troškove postupka u iznosu od 1.674,20 KM, u roku od 30 dana.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Mostaru, broj: 58 0 Rs 218225 21 Rsž od 15.12.2021. godine odlučeno je:

„Žalba tuženog se uvažava i prvostepena presuda preinačava na način da se odbija tužbeni zahtjev tužitelja koji glasi:

„Utvrdjuje se da je tuženi povrijedio pravo na jednako postupanje članova tužitelja po osnovu profesionalnog statusa na način da je osobe sa visokom stručnom spremom (dalje: VSS) zaposlene na radnom mjestu učitelja razredne nastave i učitelja predmetne nastave, pedagoge i psihologe koji imaju VSS, zaposlene u osnovnim školama na području Hercegovačko-neretvanskog kantona, Odlukom o koeficijentu za obračun osnovice plate, stavio u nepovoljniji položaj u odnosu na radnike u srednjim školama na području Hercegovačko-neretvanskog kantona koji obavljaju poslove profesora, pedagoga i psihologa, sa radom jednakih vrijednosti sa istim stepenom – VSS, sa istom radnom sposobnošću, odgovornošću, fizičkim i intelektualnim radom, vještinama kao i uslovima rada.

Nalaže se tuženom da prestane sa diskriminacijom članova tužitelja koji imaju VSS i koji su zaposleni u osnovnim školama na području Hercegovačko-neretvanskog kantona, te da preduzme radnje sa ciljem da se izjednače koeficijenti za obračun plate osoba sa VSS zaposlenim na radnom mjestu učitelja razredne nastave i učitelja predmetne nastave, pedagoga i psihologa u osnovnim školama na području Hercegovačko-neretvanskog kantona sa koeficijentom u odnosu na radnike u srednjim školama na području Hercegovačko-neretvanskog kantona koji imaju isti stepen stručne spreme, istu radnu sposobnost, odgovornost, fizički i intelektualni rad, kao i uslove rada.

Dužan je tuženi da naknadi tužitelju troškove postupka, sve u roku od 30 dana i pod prijetnjom izvršenja.”

Dužan je tužitelj naknaditi tuženom troškove parničnog postupka u iznosu od 1.530,00 KM.“

Protiv drugostepene presude, reviziju su blagovremeno izjavio tužitelj zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se revizija usvoji, preinači pobijana presuda i odbije žalba tuženog i potvrdi prvostepena presuda ili da se pobijana presuda ukine i predmet vrati na ponovni postupak.

Tuženi je u odgovoru na reviziju izložio razloge zbog kojih smatra da reviziju tužitelja treba odbiti.

Revizija nije osnovana.

Ne stoji povreda odredbe člana 8. Zakona o parničnom postupku (u daljem tekstu: ZPP) na koju ukazuje revident. Drugostepeni sud je u okviru kontrolne funkcije prihvatio da je prvostepeni sud ocijenio sve dokaze savjesno i brižljivo, kako svaki dokaz posebno tako i sve dokaze zajedno. Tužitelj ne može sa uspjehom svoju subjektivnu ocjenu dokaza suprotstaviti ocjeni dokaza koju su dali nižestepeni sudovi u skladu sa odredbom člana 8. ZPP. Drugostepeni sud je cijenio sve žalbene navode od odlučnog značaja i za svoju odluku dao odgovarajuće razloge (član 231. u vezi sa članom 191. stav 4. ZPP) pa prema tome nije bilo povreda iz člana 209. ZPP.

Ocjenom prihvaćenih dokaza koje su stranke izvele na glavnoj raspravi kod prvostepenog suda nižestepeni sudovi su utvrdili da tužitelj predstavlja zaposlenike u osnovnim školama na području HNK, da zaposlenici u osnovnim školama obavljaju poslove učitelja

razredne nastave, pedagoga i psihologa sa visokom stručnom spremom, da je tuženi propisao veće koeficijente za zaposlene u srednjim školama što je dovelo i do većih plata za zaposlenike u srednjim školama.

Polazeći o ovakvog utvrđenog činjeničnog stanja u pobijanoj presudi, koje veže i revizijski sud bez ovlaštenja da ga ispituje i mijenja (član 240. stav 2. ZPP), i ovaj sud smatra da je drugostepeni sud pravilnom primjenom materijalnog prava odbio tužbeni zahtjev tužitelja i za takvu odluku je dao jasne, potpune i pravilne razloge sa kojima se slaže i ovaj sud.

Stoji činjenica da rad učitelja, nastavnika i stručnih saradnika u osnovnim školama nije jednak radu profesora i stručnih saradnika u srednjim školama. Drugostepeni sud je obrazložio da je tu razliku napravio sam zakonodavac propisujući u članu 81. Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju da u osnovnoj školi poslove razredne nastave i stručnog saradnika može obavljati osoba koja ima najmanje odgovarajuću srednju ili višu stručnu spremu, dok je odredbom člana 91. Zakon o srednjoškolskom odgoju i obrazovanju propisano da poslove profesora i stručnog saradnika može obavljati samo lice koje ima visoku stručnu spremu, kao i da rad učitelja, nastavnika i stručnih saradnika u osnovnim školama nije jednak radu profesora i stručnih saradnika u srednjim školama. Osim toga navedeno je i da je tuženi pri donošenju odluka o visini koeficijenta za obračun osnovice plate postupao u skladu sa zakonom i kolektivnim ugovorom. U skladu sa članom 33. Kolektivnog ugovora iz 2008. godine, Vlada HNK je uz mišljenje Sindikata učitelja u HNK, donijela Odluku o utvrđivanju osnovice i koeficijenta za obračun plaće zaposlenim u osnovnim školama. Isto tako u skladu sa članom 35. Kolektivnog ugovora iz 2018. godine, Vlada HNK je uz dogovor sa tužiteljem, 30.08.2018. godine donijela zaključak o utvrđivanju osnovice i koeficijenata za plaće zaposlenika u osnovnim školama na području HNK tako da su koeficijenti utvrđeni Odlukom o utvrđivanju osnovice i koeficijenata za obračun plaće zaposlenim u osnovnim školama od 16.02.2009. godine ostali isti. Ovaj sud je imao u vidu da se koeficijenti za plate uposlenim u osnovnim školama utvrđuju prema radnom mjestu, a ne prema stručnoj spremi u odnosu na koju insistira tužitelj.

U nadležnosti je Vlade HNK da utvrđuje koeficijente složenosti poslova i ona to nije učinila jednostrano već uz mišljenje Sindikata učitelja u HNK i uz dogovor sa tužiteljem, uzimajući u obzir i radno mjesto na kome se zahtijeva različita stručna sprema, tako da nije došlo do različitog postupanja prema članovima tužitelja davanjem prednosti zaposlenim u srednjim školama, kako je to propisano članom 2. stav 1. Zakona o zabrani diskriminacije. Ovaj sud je imao u vidu i pravni stav u presudi Vrhovnog suda Federacije BiH, broj: 43 0 P 171233 21 Rev od 03.03.2022. godine koji glasi: „Navodni počinitelj vjerovatnost diskriminacije može pobiti na dva načina: 1. tako da u postupku sa stepenom sigurnosti dokaže da tužitelj nije u sličnoj ili usporedivoj situaciji sa svojim komparatorom ili 2. da se razlika u postupanju ne zasniva na pravno zaštićenoj osnovi već na drugim objektivnim razlozima. Ukoliko ne uspije na navedeni način pobiti vjerovatnost diskriminacije, navodni počinitelj diskriminacije mora sa stepenom sigurnosti dokazati da je različito postupanje bilo objektivna opravdana i proporcionalna mjera“.

Tužitelj kroz izvedene dokaze u prvostepenom postupku učinio vjerovatnim da je došlo do diskriminacije, dok je tuženi dokazao da nije došlo do diskriminacije (član 15. Zakona o zabrani diskriminacije) i zbog toga je pravilno postupio drugostepeni sud kad je odbio postavljene tužbene zahtjeve tužitelja.

Pravno je irelevantno ukazivanje revizije da je tuženi, nakon donošenja prvostepene presude, zaključio sa tužiteljem novi GKU kojim se kroz 2 godine izjednačavaju visina plaća i

profesora VSS i učitelja VSS na području HNK. Prvostepeni sud je na utvrđeno činjenično stanje, koga prihvata i drugostepeni sud, primijenio važeće materijalno pravo u vrijeme donošenja presude i zbog toga pozivanje na novi GKU čiji se broj ne navodi, ne može imati uticaja na drugačije presuđenje. Ni pozivanje na iskaze saslušanih svjedoka nije bitno jer je pobijana presuda utvrdila da je sam zakonodavac napravio razliku između zaposlenika u osnovnim i srednjim školama sa istim stepenom stručne spreme. Revizijom se ne tvrdi da je pokrenut postupak pred Ustavnim sudom BiH radi ocjene ustavnosti zakona o osnovnom i srednjem odgoju i obrazovanju. Revident u reviziji naširoko obrazlaže svoje subjektivno uvjerenje o osnovanosti tužbenog zahtjeva koje nema utemeljenje u važećem materijalnom pravu.

Kako ne postoje razlozi revizije, valjalo je reviziju tužitelja odbiti shodno odredbi člana 248. ZPP.

Ovaj sud je odbio zahtjev tužitelja za naknadu troškova za sastav revizije sa kojom nije uspio (član 397. stav 1. u vezi sa članom 386. stav 1. ZPP), kao i zahtjev tuženog za naknadu troškova za sastav odgovora na reviziju jer ova parnična radnja nije bila potrebna radi vođenja parnice (član 387. stav 1. ZPP).

Predsjednik vijeća
Goran Nezirović, s.r.